

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Børne- og Undervisningsudvalget
Titel	Svar på spørgsmål F, Samrådssp. om, kommunernes brug af sanktion ift. højt ulovligt fravær
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	9 min
Tid og sted	25. maj kl. 11.45-12.45 i lokale 2-133

Disposition

1. Indledning
2. Kort gennemgang af reglerne
3. Kommunernes praksis
4. Afslutning

1. Indledning

- Tak til formanden og til udvalget for at kalde mig i samråd – om tre spørgsmål:
- 1) min holdning til, at kommunerne – ifølge en artikel fra DR - kun fratager børne- og ungeydelsen i 4 pct. af de tilfælde, hvor en elev har over 15 pct. ulovligt fravær i skolen.
- 2) min holdning til, at der er store geografiske forskelle i kommunernes brug af sanktionen om at fratage børne- og ungeydelsen ved for højt fravær.
- 3) om jeg vil arbejde for, at børne- og ungeydelsen automatisk fratages familier, hvor barnet har over 15 pct. fravær i folkeskolen i stedet for at det er op til den enkelte kommune at vurdere.

2. Kort gennemgang af reglerne

- Lad mig starte med at skitsere nogle af de regler, som er i spil her.
- Som spørgeren også indleder med at sige, så aftalte vi tilbage i 2018, at der skulle indføres et tiltag, som styrkede forældrenes ansvar for at sikre at børnene kom i skole.
- Det indebærer blandt andet, at når en elev har 15 pct. eller mere **ulovligt** fravær i ét kvartal, skal skolelederen indberette det til kommunalbestyrelsen.

- Kommunalbestyrelsen skal så vurdere, om elevens forældre skal have trukket børne- og ungeydelsen for ét kvartal. Eller om der er undskyldelige omstændigheder for fraværet, som begrunder, at der ikke skal ske en fratagelse af børne- og ungeydelsen.
- Reglerne handler om *ulovligt fravær* – det vil sige fravær uden tilladelse og fravær, der ikke skyldes sygdom, læge- eller tandlægebesøg eller funktionsnedsættelser.

3. Kommunernes praksis

- I den artikel fra DR, som omtales i første samrådsspørgsmål, fremgår det, at i skoleåret 2021/22 havde elever mere end 15 pct. ulovligt fravær pr. kvartal 15.000 gange – men kun i fire pct. af tilfældene fratog kommunerne børne- og ungeydelsen.
- Det er ikke muligt for Børne- og Undervisningsministeriet at validere det antal af stop i børne- og ungeydelsen, som omtales i artiklen.
- Men forskningsinstitutionen VIVE har evalueret loven på baggrund af data fra 48 kommuner. Og evalueringen, der blev offentliggjort i januar 2023, peger i samme retning som artiklen fra DR.
- Nemlig, at kommunerne i begrænset omfang fratager børne- og ungeydelsen, selvom en elev har for højt ulovligt fravær, og at der er markante variationer mellem kommuner. Fx har man i Fredensborg Kommune frataget børne- og ungeydelsen i 50 pct. af de tilfælde, hvor en elev har mere end 15 pct. ulovligt fravær i et kvartal, mens det samme kun er tilfældet i lidt over 4 pct. af tilfældene i Halsnæs Kommune. I samme skoleår 2021/22.
- Det er vigtigt at understrege, at kommunerne ikke er forpligtede til at trække forældrene i børne- og ungeydelsen, hver gang de får en underretning om, at en

elev har for højt ulovligt fravær. Det er hver gang en konkret og individuel vurdering, om der er undskyldelige omstændigheder, der forklarer elevens fravær.

- Men jeg er overrasket over, at antallet af træk i ydelsen ligger så lavt i forhold til antallet af elever med højt ulovligt fravær.
- Formålet med reglerne var og er, at vi skal have fraværet ned. For der er ingen tvivl om, at for højt fravær er dybt problematisk for elevernes læring og trivsel.
- Men vi må også tage bestik af tallene. Da reglerne blev indført, var der en bekymring for, at de var for bureaukratiske og ikke ville virke efter hensigten ude på skolerne.
- Noget tyder på, at bekymringen er reel. Ifølge VIVE-evalueringen oplever skolelederne et administrativt merarbejde som følge af reglerne, og de har vanskeligt ved at se det meningsfulde i sanktionen.
- I forhold til det andet samrådsspørgsmål om den geografiske forskel i brugen af sanktionen, så er det ikke unormalt, at ny lovgivning i begyndelsen bliver implementeret forskelligt fra kommune til kommune. Særligt ikke når afgørelser skal træffes på baggrund af en konkret og individuel vurdering.
- Samtidig er de nye regler blevet udrullet i nogle atypiske skoleår præget af covid-19, nedlukninger og fjernundervisning, der har udfordret skolernes og kommunernes mulighed for at implementere lovgivningen.
- Men det er selvfølgelig u hensigtsmæssigt, hvis loven i længden bliver tolket markant forskelligt i landets kommuner. Derfor vil Børne- og Undervisningsministeriet følge med i, om forskellene udligner sig, nu hvor der ikke er nedlukninger og fjernundervisning.

- Det tredje og sidste samrådsspørgsmål handler om, hvorvidt jeg vil arbejde for, at børne- og ungeydelsen automatisk fratages familier, hvor barnet har for meget ulovligt fravær.
- Vi skal drøfte lovgivningen politisk i den nærmeste fremtid. Og det ser jeg frem til.
- Men jeg kan allerede nu sige, at jeg ikke tror på, at vi skal lave en lovgivning fra Christiansborg, hvor familier pr. automatik trækkes i ydelsen ved højt ulovligt fravær.
- Jeg mener, at det er afgørende, at de fagprofessionelle, der er tæt på eleverne og familierne, får lov til at vurdere, hvad der skal til, for at eleverne kommer i skole.
- Hovedformålet med reglerne er at nedbringe antallet af elever med højt ulovligt fravær. Muligheden for at trække forældre i børne- og ungeydelsen er kun et redskab til at nå det mål. Det er ikke målet i sig selv.
- Evalueringen fra VIVE, som jeg omtalte, peger også på, at mange af de børn, der har et højt ulovligt fravær kommer fra familier i udsatte positioner – familier, der er ramt af sygdom, ledighed, skiftende familieforhold og lignende. Disse børn har måske særligt brug for at komme i skole.
- Men jeg er optaget af reglernes sociale konsekvenser for familierne. Der skabes med reglerne et økonomisk pres på familier, hvor mange af dem i forvejen er i en meget svær situation. Vi risikerer at lægge ekstra byrder på nogle skuldre, der i forvejen bærer meget vægt. Og der kan jo være den frygt eller risiko for, at det har den stikmodsatte effekt af, hvad der er hensigten med reglerne. Nemlig at vi fjerner den sidste rest af overskud i familier, der i forvejen balancerer på kanten af at få enderne til at mødes.

- Jeg synes, at der er tegn på, at reglerne ikke virker som forventet. Det må vi kigge på. Det synes jeg også, at vi skal drøfte politisk. Vi skal drøfte fordele og ulemper ved de eksisterende regler.
- Det er afgørende, at vi har fokus på fravær – og ikke mindst forebyggelse af fravær. For højt fravær medfører risiko for, at eleven lærer mindre og derfor får lavere karakterer og lavere sandsynlighed for at trives og lavere mulighed for at få en ungdomsuddannelse.
- Et højt fravær kan også skyldes trivselsproblemer eller ligefrem skabe dem, fordi det er vanskeligt at være med i klasse- og skolefællesskabet, når man er meget væk. Det kan have en høj pris i forhold til elevens trivsel på den længere bane.

3. Afslutning

- Alt det får vi lejlighed til at drøfte med folkeskoleforligskredsen i en nær fremtid. Det ser jeg frem til.
- Tak for ordet.